

Handläggare
Sarah Löfling
08-508 876 29**Till**
Kommunstyrelsen

Transportstyrelsens förslag till föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2021:XX) om egenskapskrav för vägar, gator, spårvägar och tunnelbanor (byggregler). Svar på remiss

Remissen

Transportstyrelsen har remitterat ett förslag om föreskrifter och allmänna råd. Exploateringskontoret har fått möjlighet att yttra sig i ärendet senast den 12 februari 2021.

Idag är regleringen för vägar och gator spridd i flera föreskrifter och för tunnelbana och spårväg saknas motsvarande reglering, vilket enligt Transportstyrelsen leder till otydlighet. Föreskrifterna är dessutom föråldrade och hänvisar ofta till andra regelverk som är upphävda eller inte längre går att finna. Föreskrifterna är heller inte anpassade efter gällande EU-regler för konstruktion av byggnadsverk med avseende på bärförmåga, stadga och beständighet, så kallade eurokoder. De bör därför uppdateras med den utveckling som skett sedan de publicerades 2003/2004. En uppdatering och sammanslagning av befintliga föreskrifter och råd behöver göras och nya föreskrifter för tunnelbanor och spårvägar behöver införas.

Det behövs reglerande krav på en övergripande, samhällelig nivå eftersom att det annars resulterar i ett stort utredningsbehov av vilka krav som ska ställas inför varje nytt projekt vilket riskerar leda till onödigt långa och kostnadsdrivande planerings- och byggprocesser. Det finns risk för att olika byggaktörer och projekt kommer att skapa egna interna styrdokument som till exempel skulle kunna innehålla olika nivåer av hälso- och säkerhetseffekter.

För att skapa krav inom ett så pass komplicerat område har Transportstyrelsen tillämpat erfarenheter från andra regelverk och trafikslag (främst järnväg). De har också i vissa fall tillämpat etablerad praxis från byggaktörer, väghållare och spårinnehavare. Framförallt praxis från Trafikverket har anammats och föreslagits, då denna ofta redan tillämpas av kommunala

Exploateringskontoret
Miljö och teknikFleminggatan 4
Box 8189
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 876 29
Växel 08-508 276 00
sarah.lofling@stockholm.se
exploateringskontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

byggaktörer i avsaknad av egna generella krav. Exempel på detta är de krav som anges i Krav, VGU Vägars och gators utformning (Trafikverket, 2020 a) och som gäller för Trafikverket vid projektering av statliga vägar, medan de enbart är vägledande och inte kravställande för övriga väghållare.

Transportstyrelsen föreslår genom detta förslag att den reglering som finns för vägar och gator i föreskrifterna från Trafikverket samlas till ett enda regelverk. De har i förslaget valt att använda befintliga krav som bedömts lämpliga och relevanta avseende vägar och gator samt att i vissa delar utveckla nya eller förändrade krav. De har valt att upphäva ett antal detaljerade byggaktörskrav och ersätta dessa med övergripande, funktionella krav.

De viktigaste föreslagna ändringarna för att anpassa kraven och råden till de förutsättningar som vägar och banor har är att:

- Införa begreppet ”vattenlast”, för klimatanpassning av vägar, gator, spårvägar och tunnelbanor.
- Införa krav för ballastmaterial, om bestyrkandet av överensstämmelse med produktens deklarerade egenskaper för ballast till vägar och banor. Detta i enlighet med aktuella Europastandarder.
- Införa dimensioneringskontroll av bärförmåga, stadga och beständighet, mottagningskontroll av material och byggprodukter, utförandekontroll samt dokumentation analogt med Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om tillämpning av eurokoder (TSFS 2018:57) och Boverkets byggregler, BBR (BFS 2011:6).
- Bestämma riktvärde för halter av luftföroreningar i nya väg- och spårtunnlar för skydd av människors hälsa.

Följande mindre ändringar för att anpassa kraven och råden till de förutsättningar som vägar har föreslås:

- I rådtext, införa största rekommenderade tjällyftning för vägöverbyggnad både för obundna eller obundna och bitumenbundna lager, vid nybyggnad.
- Nya vägar ska ha säkerhetszoner eller vägskyddsanordningar som utformas så att risken för dödsfall eller allvarliga personskador vid avkörningar begränsas samt att vid utformning av dessa ska särskild hänsyn tas till risk för avkörning med motorcykel.
- I allmänna råd införs säkerhetszons längd vid olika referenshastigheter.

Avslutningsvis föreslås följande mindre ändringar för att anpassa kraven och råden till de förutsättningar som spårvägar och tunnelbanor har:

- Antal tekniska egenskapskrav för plattformar i syfte att skydda mot fall och så att risken minimeras för att barnvagnar samt rullstolar eller andra typer av hjulförsedda hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning kommer i funktionsnedsättning kommer i självrullning ut mot spåret.
- Plattformar för tunnelbana ska utformas på ett sådant sätt att de är säkert att stiga på och av tågen samt att vistas där samtidigt som tåg passerar i högsta tillåtna hastighet.

Transportstyrelsen ser inga negativa konsekvenser i termer av omotiverade kostnadsökningar av regleringen eftersom den, i stort, överensstämmer med etablerad bland byggaktörer, väghållare och spårinnehavare. Bedömningen är att de förslag som baseras på praxis är skäliga och realistiska.

Transportstyrelsen föreslår även att den etablerade praxisen för statliga vägar och järnvägar, där förslagen bedömts som skäliga och realistiska, är tillämplig även för det kommunala vägnätet.

Transportstyrelsen bedömer att de som kommer att påverkas mest av förslaget är konsult- och entreprenadföretag som planerar och projekterar vägar, gator, tunnelbanor och spårvägar. Ett samlat regelverk för vägar, gator, spårväg och tunnelbana leder till enklare användning för branschens aktörer och underlättar för kommande revideringar.

Transportstyrelsens mål med förslaget är att ställa tydliga, väl avhängda och funktionsbaserade egenskapskrav på byggande av väg, gata, tunnelbana och spårväg. Detta ska bidra till en godtagbar säkerhet vid användning och ett godtagbart skydd med hänsyn till hälsa och miljö samt förbättrad kostnadseffektivitet.

Ärendets beredning

På exploateringskontoret har ärendet beretts av avdelningen för miljö och teknik. Samråd har skett med stadsbyggnadskontoret och trafikkontoret.

Exploateringskontorets synpunkter

Exploateringskontoret ställer sig generellt positivt till att Transportstyrelsen moderniserar och samlar ihop föreslagna föreskrifter och råd på ett sätt som förenklar införlivandet och användningen av dessa. Med anledning av den korta svarstiden har kontoret endast översiktligt kunnat granska och överblicka vilka konsekvenser föreskrifterna och råden innebär för kontoret.

Exploateringskontorets bedömning är att det inte bör ha några egentliga negativa konsekvenser för kontorets verksamhet, varken ur ett administrativt, planeringsmässigt eller kostnadsmässigt perspektiv då föreslagen reglering i stort överensstämmer med etablerad praxis som redan används. I vissa fall kan det dock innebära att kontoret behöver anpassa sitt arbetssätt, till exempel för förslaget av framtagande av kostnads- och nyttoanalyser vid ombyggnation av vägar och gator samt de nya kraven och allmänna råden kopplat till klimatanpassning. Hur och i vilken omfattning detta kommer att påverka kontoret vad gäller kostnader och tid i planering och genomförande har inte kunnat bedömas under denna remisstid.

För att föreskrifterna ska kunna tillämpas i stads- och tätortsmiljöer är det viktigt att föreskrifterna anpassas till det kommunala vägnätets förutsättningar och att de är övergripande funktionella krav istället för detaljreglering som inte tar hänsyn till nya, effektivare och bättre tekniska lösningar. Stadsutvecklingsprojekt har olika förutsättningar vilket ställer krav på kreativitet och flexibilitet i både planering och genomförande.

Slut

Johan Castwall
Förvaltningschef
Göran Carlberg
Avdelningschef